

Giorgi Arabuli (Gruzie)

Narozen roku 1991, vystudoval režii na Státní filmové a divadelní univerzitě Šoty Rustaveliho. Neotřelý básnický hlas zdánlivě odkazuje na autorovu domovinu, horskou oblast Chevruseti, zároveň však klade do nových rovin i různá umělecká a literární témata. Autorovu prvotinu, básnickou sbírku *Vykročit na cestu*, vydalo v roce 2012 nakladatelství Intelekti. „Pošetilost mládí, láska k domovu a rodnému kraji,“ píše v úvodu básnička Diana Anfimiadi. „Drobné etnografické zápisky, moderní poezie v tom nejlepším slova smyslu, hledání sebe samého i Boha.“ Arabuli se v roce 2013 stal hlavním režisérem divadla Dušeti, v roce 2016 pak získal cenu Cinandali v kategorii poezie.

ukázky přeložil Vojtěch Kubec

Hoře stárnutí

Dospěl Berdia ke statku,
položil kámen a pravil: „Tady jsem zestárl“.
Berdia dospěl k trápení a radosti,
položil kámen a pravil: „Tady jsem zestárl“.
Dospěl Berdia ke cti a svědomí,
položil kámen a pravil: „Tady jsem zestárl“.
Ke kříži dospěl Berdia,
položil kámen a pravil: „Tady jsem zestárl“.
Dospěl Berdia k ženě,
položil kámen a pravil: „Tady jsem zestárl“.
K životu Berdia dospěl,
položil kámen a pravil: „Tady jsem zestárl“.
Dospěl Berdia..., nenašel už žádný kámen k položení,
zestárl a pravil: „Všechno má svou lhůtu.“
okupováno Rusy. Navíc Rusko neustále

Básně psané na vodu

Seděl jsem ve stínu tvého hrobu,
psal jsem nářky,
unavený a omšelý.
Moje nářky
se podobaly veršům psaným na vodu
a psal jsem je proti proudu.
Moje tělo bylo jako pták
ve vzduchu zavěšený,
zato křídla mi mrzla
a praskala.
Tak jsem šel bos po jejich úlomcích
z tvého domu
ke tvému domu.
Tvůj hrob mi po boku svítí
a moje tělo v jeho stínu odpočívá tesknou trávnicí,
kámen hlučí a celou noc vykašlává nářky,
vstávám z modré postele jako z hlíny,
z tvých kostí stluču saně k senokосу
a na vesnické nářky na vodu psané si už nevzpomenu.
Tvůj hrob mi po boku svítí
a moje tělo v jeho stínu odpočívá tesknou trávnicí,
na ostrově srdce kvete chmel,
z hrobů zní píseň.
Seděl jsem ve stínu tvého hrobu
a psal jsem nářky.

Hoře ze života

Když jdeš po cestě,
balvan obejdeš,
zato do křemínku si chutě kopneš,
jako by ti zacláněl.
Však právě tohle je tvůj život,
tomu se říká žít si pod sluncem.

Dvorek,
na šňůře ženské a dětské prádlo
na pokosené trávě si hoví kosa.
Ve stínu šípku spí dítě,
žena ten stín hlídá a
poraněný prst si obvazuje šátkem.

Nářek spisovatelský

(Úryvek z poémy)

Volám vás, literáti,
volám vás, literáti;
proč jen čerpáte tolik inkoustu
a pročpak vás čtenář
pronásleduje ve stopách slov?
Člověk má psát právě tolik,
aby sám sebe nepředběhl,
aniž by sám sebe dohnal,
a onu vzdálenost má měřit
od cesty k rukojeti kolébky.
Máloco napište,
popřejte sluchu všeličemu,
osvojte si řeč lidskou i zvířecí,
neboť řečí obdaření a němí jedno jsou,
poslyšte píseň řeky a žab
a pak odlište, kdo se jak staví k člověku.
Pozorujte květiny,
rozlište jednu barvu od druhé
a každé barvě přisudte pravé jméno,
promíchejte je navzájem a pak rozestavte
a řekněte, proč je vše v barvách neodvratné
a jaký je v tom rozdíl, když každého z vás pohltí temnota.
Pozorujte kameny,
poslouchejte je a rozlišujte jeden od druhého,
ne podle tíže,
ne podle barvy,
ne podle povrchu,
nýbrž podle toho, který se bude hodit na základ domu,
který na modlu,
který na náhrobek,
který k zabití člověka a pamatujte, že lékem na kámen je zase kámen.
To zazpíval Tharchnů Gaga
a představil si barevné kameny v květu na břehu řeky.

Pocestný

Nemohls usnout. Celou noc se ti špatně dýchalo,
uložili tě vedle krbu před ikonou Spasitele
sny jsi chytil z odlesku uhlíků,
na břiše ti ležela hospodářova hubená kočka,
která už dávno necítila teplo,
(snažíš se nevstávat, nerušit pokoj v cizím domě)
navíc ti řekli, že ten člověk sám pochoval ženu
a pak prý na hrobě rok a osm měsíců spal.
Přece jsi vyšel z domu, k zakouření sis vybral dvůr,
zapálils poslední cigaretu. Bylo chladno,
na zataženém nebi ani krapet hvězd,
zato byl vidět stín stromů pod osvětleným balkónem.
Myslel jsi na svůj dům, děti, starou matku,
na ženu, která unavená od stálé práce
chodí po dvorku... A to nic neříkáš o sobě,
pocestnému se po ničem nestýská tak jako po domově.
Zase ses vrátil ke krbu, zase ses před ním uvelebil,
přivinuls k hrudi hospodářovu kočku.
Ukládáš unavenou hlavu, jako bys spal a odpočíval,
jakoby ti jen náhodou ustlali u ikony.
Neusnul jsi, pořádals v hlavě plány a záměry,
a pak už pomalu svítalo, otázkám nastalo ráno,
to když jsi ještě střízlivě pozoroval sny,
rozbřesklo se.

Když jsem ji poprvé opustil,
dívka stála jako jak vyrubaná jíva
a skrývala se za vlastní stín.
Když jsem ji podruhé opustil,
dívka stála jako smrk s opadanými šiškami.
Když jsem ji potřetí opustil,
dívka stála jako pobořený chrám
a z kamenů dokola stavěla zídku.
Potřikrát dívka stála,
zato já se při odchodu potřikrát skutálel
po trnitém svahu.

Hymnus na smrt

(Úryvek z poémy)

Odkud přišla smrt,
s jakým větrem přiletěla do vsi,
s větrem vinobraní nebo zimním,
kterou strží proběhla,
u jakého pramene se zastavila k oddechu,
na jaké cestě let jen neuklouzla...
Na konec stezky došel Aldi a řekl:
Když ti hanba stoupne na práh –
to je smrt, když sedíš zoufalý a ze dveří vyjít ani pomyšlení – to je smrt.
když stržíš ostudu v očích hospodyně – to je smrt.
Když se ti bude doma dobře křičet a venku se budeš stydět vydat hlásku –
to je smrt.
Když tě nepřítel navštíví s prázdnýma rukama
nebo ho přivítáš na lůžku a nemocný –
to je smrt.

Když tvůj mrtvý syn bude mít v zádech ránu –
to je smrt.

(Dvakrát je mrtvý, kdo umře na útěku.)

Život osamělého muže – to je smrt.

To, že jsi živý – to je smrt.

Usedl Aldi na kámen,

odplivl žvanec tabáku a řekl:

Tož smrti, ani ty nebudeš horší nad hanbu.

...

Kdyby jen bylo možné setřást maso z těla tak jako kazajku

a duši nechat nahoře,

kdyby jen bylo možné,

aby se hliněná střecha pobořeného domu pod dotykem ruky muže

zcelila a sama ušlapala.

Kdyby jen bylo možné, aby po té střeše běhaly děti a

aby z ní dymníkem vycházel kouř.

Kdyby jen bylo možné

vysušit louže na dvoře,

abys pak nemusel lehat v domě.

Kdyby jen bylo možné, aby smrt přicházela tebou vždy zvaná do domu,

kdyby jen bylo možné,

aby ve vesnici smrti

na hrobech mrtvých klíčily vlaštovičnický,

kdyby jen bylo možné,

aby se smrt posadila před tebou, napojil bys ji kořalkou

a dal bys jí poslechnout dětský smích, kdyby jen bylo možné,

abys smrt přikryl svou peřinou

a ona by tě pak nezasypala hlínou.

...

Jak stará je smrt a

kolik má bratří a sester?

Jakpak se jmenuje matka smrti,

zdalipak umí plést haleny

a říkat modlitbu strachu? Třeba se setmělo otci, když šel na dříví,

bude pak čekat smrt až do chvíle, kdy se láme obzor?!

...

Jakou barvu má smrt?

Je teplá nebo studená, když ji pozvou do domu?

Kam odchází smrt?

Kde smrt spí?

Blouznění v horečce

Maminko, proč si zas takhle

dáváš na čas,

bolest hněteš jako těsto,

strach přebíráš jako kukuřici,

přines už

něco s česnekem

hořícímu

a zůstaň se mnou, mámo,

zůstaň.

Neber si zoufalost do domu

a zvol si příbytek hned po mém boku,

/steskl se mi vtloukl do hlavy/,

vším se tu dusím,

nemysli si, že spím,
venku hlomozí vítr –
můj táta – železo,
zůstaň.

Není čas na mou bolest,
mám ležet pod zemí, mámo
a zponad země poslouchat sténání ve větru
a pak té bolesti dát zimovat
ve své hrobce,
abych jí na jaře přinesl první déšť,
nezachraňuj mě,
zůstaň.

Skoncuji se všemi myšlenkami a nářky nad přáteli a sousedy...
Nech si jen starost vezdejší.
Náš dvůr.
Budu se postit tvým smutkem.
S vlnou, kterou vyčesáváš.
Radost.
Zůstaň.

Upeč mi kroupené placky na plátu
a zapal mi oheň, když se vracím zdaleka.
Přikryj mě svým smutkem jako dekou
tak, abys mi nemrzla v chladu a nečase.
Zůstaň.

Nechci se nechat utiskovat
anebo strkat hlavu do hlíny,
abych se v hlínu proměnil.
Nechci tě zradit.
Očist' si bolest
jako plášť.
Zůstaň tu, mámo,
zůstaň.

Kruh

(Podobenství)

Člověk ležel a sténal.
Člověk ležel na zemi a sténal.
Na cizím hrobě ležel člověk a myslel si, že je jeho.
Šel kolem druhý člověk, pohledem změřil sténajícího
a pak ho okřikl:
- Vstaň, co tu skučíš, tohle je půda mých pradědů, ta země mi patří dědickým právem.
Člověk ležel a poslouchal vývody kolemjdoucího.
I řekl ležící:
- Patřím zemi, jsem synem země
a jaký je tedy rozdíl, jestli ležím na zemi nebo pod ní.
Kolemjdoucí ho okřikl:
- Vstaň, požírači hlíny, a lehni si na zem o kus dál.
Člověk vstal a lehl si na zem o kus dál.
Kolemjdoucí si lehl a začal sténat.
Leželi a sténali.
Pak ten, co ležel na půdě bez majitele, přestal sténat.
Přišel třetí člověk a řekl tomu, co ležel na půdě pradědů

- Ta země je moje!

Ležící řekl: Jsem země, jsem synem země,
jaký je rozdíl, jestli ležím na zemi nebo pod ní.

Země je hříšná.

Příchozí řekl: Ta půda je teď moje, jako ten meč, kterým jsem opásán.

A druhý člověk si lehl o kus dál.

Leželi a sténali.

Ležel a sténal.